

Kursplan

Fakulteten för konst och humaniora
Institutionen för språk

1TY210 Tyska - inriktning mot undervisning och lärande II, 30
högskolepoäng

German - Teaching and Learning Orientation II, 30 credits

Huvudområde

Tyska

Ämnesgrupp

Tyska

Nivå

Grundnivå

Fördjupning

G1F

Fastställande

Fastställd 2010-05-24.

Reviderad 2025-05-21. Redaktionella ändringar, innehåll och examination.

Kursplanen gäller från och med vårtermin 2026.

Förkunskaper

Tyska I – inriktning mot arbete i gymnasieskolan, 1–30 hp, eller motsvarande.

Mål

Delkurs 1: Grammatik och skriftlig produktion, 7,5 hp

Efter avslutad delkurs ska studenten kunna:

- analysera och tillämpa tyska språkets strukturer, även i relation till språklig variation och stilnivå,
- använda korrekt grammatisk terminologi i analysen av kontrastiva skillnader mellan tyskan och svenskan,

- uttrycka sig skriftligt på i huvudsak idiomatisk tyska i berättande och argumenterande texter.

Delkurs 2a: Tyskspråkig litteratur- och kulturhistoria, 4,5 hp

Efter avslutad delkurs ska studenten kunna:

- i stora drag redogöra för de tyskspråkiga ländernas litteratur, kultur och utveckling,
- tolka kortare prosatexter och utvald lyrik från olika tidsepoker,
- diskutera olika frågor med anknytning till tidstypiska samhällsfenomen.

Delkurs 2b: Textstudium med muntliga övningar, 6 hp

Efter avslutad delkurs ska studenten kunna:

- analysera och förstå innehållet i en text med avseende på såväl tidsbundna som stilistiskt typiska drag, samt kunna relatera texten till historiska, politiska och kulturella företeelser i samtiden,
- muntligt diskutera texter och argumentera för sina ställningstaganden på i huvudsak korrekt tyska.

Delkurs 3: Tysk språkhistoria, 4,5 hp

Efter avslutad delkurs ska studenten kunna:

- redogöra för det tyska språkets framväxt,
- redogöra för och applicera de grundprinciper som styr språklig förändring på både grammatisk och semantisk nivå.

Delkurs 4: Didaktik II och vetenskapligt skrivande, 7,5 hp

Efter avslutad delkurs ska studenten kunna:

- redogöra för aktuella språkinlärningsteorier och koppla dem till undervisningspraktik,
- formulera didaktiska frågeställningar utifrån kurslitteraturen och diskutera dem med hjälp av relevant terminologi,
- planera och utvärdera undervisningsuppgifter i enlighet med gällande styrdokument,
- redogöra för grundläggande arbetssätt med vetenskapliga texter och tillämpa formella aspekter av vetenskapligt skrivande.

Innehåll

Kursen erbjuder allsidig träning av färdigheter för att kunna använda det tyska språket, både skriftligt och muntligt. Kursens innehåll fokuserar på de tyskspråkiga ländernas litteratur och kultur, både ur ett nutida och ur ett historiskt perspektiv. Kursens delkurser behandlar det tyska språkets utveckling och användning i vetenskapliga sammanhang, samt de tyskspråkiga ländernas samhällsförhållanden, både ur ett nutida och ur ett historiskt perspektiv.

I profilkursen förbereds studenten för verksamhet som lärare i tyska på grundskola eller gymnasium.

Delkurs 1: Grammatik och skriftlig produktion, 7,5 hp

Grammatik II, 5 hp

Momentet utgör en fördjupning av de under termin 1 inhämtade kunskaperna i tysk grammatik och grammatisk terminologi. Även inomspråklig variation behandlas, såsom olika uttryckspreferenser beroende på stilnivå. I momentet belyses även skillnader mellan tyskan och svenskan, både vad gäller grundläggande grammatiska skillnader och olika uttryckspreferenser.

Skriftlig produktion, 2,5 hp

Momentet är en praktisk tillämpning av de grammatikkunskaper som behandlas i momentet Grammatik II där den studerande skriver kortare texter på tyska av allmän karaktär. I momentet tillämpas processkrivning med kontinuerlig bearbetning av texterna.

Delkurs 2a: Tyskspråkig litteratur- och kulturhistoria, 4,5 hp

Delkursen innehåller en översikt över de tyskspråkiga ländernas litteratur- och kulturhistoria. Delkursen tematiserar även karaktäristiska textutdrag, tidstypisk lyrik och musikaliska uttryck.

Delkurs 2b: Textstudium med muntliga övningar, 6 hp

I momentet studeras äldre och modern skönlitteratur och modern sakprosa med anknytning till olika områden av de tyskspråkiga ländernas kultur med fokus på den muntliga språkfärdighetsträningen. De äldre verken läses främst ur litteratur- och kulturhistoriska perspektiv.

Delkurs 3: Tysk språkhistoria, 4,5 hp

I delkursen studeras huvuddragen i det tyska språkets utveckling från indoeuropeiskan via germanskan och fram till det tyska språkets framväxt. Språkliga förändringar relateras till historiska och sociala skeenden. Även mer generiska principer som styr språks förändring på grammatisk och semantisk nivå berörs.

Delkurs 4: Didaktik II och vetenskapligt skrivande, 7,5 hp

Delkursen bygger på delkursen Språkdidaktisk introduktion och innehåller aktuella språkinlärningsteorier med betoning på främmandespråksinlärning. Språkdidaktiska teman och frågeställningar behandlas och sätts i relation till metodiska förslag för undervisningen, däribland bedömning och analys av andraspråksproduktioner. Gällande styrdokument diskuteras, och utvärdering och planering av undervisningsuppgifter med anknytning till lärarprofessionen sker i relation till dessa. De språkdidaktiska temana aktualiseras också i en mindre undersökning där de studerande tränas i vetenskapligt skrivande och vetenskapligt förhållningssätt.

Professionsbas och professionell progression

Delkursen är en fortsättning på Språkdidaktisk introduktion från Tyska I och förbereder de studerande både teoretiskt och praktiskt för den kommande verksamhetsförlagda utbildningen. De studerande bygger vidare på sina ämneskunskaper från föregående termin och kopplar dem samtidigt till språkdidaktiska frågeställningar och metoder och fortsätter därmed att utveckla den professionalitet som krävs för att undervisa tyska i det svenska skolsystemet.

Vetenskapligt förhållningssätt och progression

Delkursen Didaktik II behandlar vetenskapliga förhållningssätt vad gäller språkdidaktiska teorier. Delkursen behandlar även vetenskapligt skrivande. Delkursen anknyter till pågående forskningsprojekt inom andraspråksinlärning, där den studerande tränas i ett vetenskapligt förhållningssätt. Det vetenskapliga förhållningssättet utvecklas även inom de språk- och litteraturvetenskapligt orienterade delkurserna.

Undervisningsformer

Undervisningen består av föreläsningar, seminarier samt gruppövningar. Undervisning sker även via universitetets lärplattform.

Examination

Kursen bedöms med betygen Underkänd, Godkänd eller Väl godkänd.

Observera att nedanstående examinationer kan komma att genomföras digitalt online. För betyget Godkänd ska kursens mål vara uppnådda. Kriterier för sammanfattningsbetyget Väl godkänd meddelas vid kursstart.

Delkurs 1: Grammatik och skriftlig produktion, 7,5 hp

Delkursens moment examineras genom skriftlig tentamen, samt genom skriftliga inlämningsuppgifter.

Delkurs 2a: Tyskspråkig litteratur- och kulturhistoria, 4,5 hp

Delkursen examineras genom skriftliga inlämningar.

Delkurs 2b: Textstudium med muntliga övningar, 6 hp

Delkursen examineras genom muntlig tentamen.

Delkurs 3: Tysk språkhistoria, 4,5 hp

Delkursens moment examineras genom skriftlig tentamen.

Delkurs 4: Didaktik II och vetenskapligt skrivande, 7,5 hp

Delkursen examineras genom muntlig redovisning vid ett examinationsseminarium samt ett självständigt skriftligt arbete av vetenskaplig karaktär som anknyter till innehållet i delkursen.

Om universitetet beslutat att en student har rätt till särskilt pedagogiskt stöd på grund av funktionsnedsättning, har examinator rätt att ge ett anpassat prov eller att studenten genomför provet på ett alternativt sätt.

Förnyad examination ges i enlighet med Lokala regler för kurs och examination på grundnivå och avancerad nivå vid Linnéuniversitetet.

Kursvärdering

Under kursens genomförande eller i nära anslutning till kursen genomförs kursvärdering. Resultat och analys av genomförd kursvärdering ska skyndsamt återkopplas till de studenter som genomfört kursen. Studenter som deltar vid nästa kurstillfälle erhåller återkoppling vid kursstart. Kursvärdering genomförs anonymt.

Överlappning

Kursen kan inte ingå i examen med annan kurs, vars innehåll helt eller delvis överensstämmer med innehållet i följande kurs/kurser:

1TYÄ04 (30 hp), 1TY200 (22,5 hp, alla delkurser förutom Profilkurs II), 1TY201 (7,5 hp), 1TY221 (15 hp), 1TY223 (alla delkurser förutom EU-kunskap, Sverigekunskap och fördjupad områdeskunskap, 7,5 hp).

Övrigt

Kursen är en fristående variant av Tyska II – inriktning mot arbete i gymnasieskolan, 30 hp, som ges inom ramen för Ämneslärarprogrammet. Eventuella utgifter i samband med fältstudiedagar står den studerande själv för.

Kurslitteratur och övriga läromedel

Delkurs 1. Grammatik och skriftlig produktion, 7,5 hp

Grammatik II, 5 hp

Klingeman, Ulrike, Magnusson, Gunnar & Didon, Sybille. Senaste upplagan. *Den tyska grammatiken*. Stockholm: Sanoma utbildning. 272 s.

Referenslitteratur

Florby, Gunilla & Fält, Erik. Senaste upplagan. *Grammatiskt ABC. Grammatiska termer och begrepp för effektiva språkstudier*. Uppsala: Scripta textproduktion. 72 s.

Skriftlig produktion, 2,5 hp

Material som tillhandahålls av institutionen. 30 s.

Den studerande rekommenderas att därutöver använda sig av nedanstående källor:

Digitala ordböcker och korpusar: dwds.de; duden.de; Nationalencyklopedins tysk-svenska/svensk-tyska ordbok (gratis tillgång för studerande via universitetsbiblioteket).

Duden. Richtiges und gutes Deutsch: Wörterbuch der sprachlichen Zweifelsfälle. Duden 9. Senaste upplagan. Mannheim: Dudenverlag.

Delkurs 2a: Tyskspråkig litteratur- och kulturhistoria, 4,5 hp

Packalén, Sture. Senaste upplagan. *Literatur und Leben. Deutschsprachige Literatur von 750 bis 2000*. Stockholm: Liber. 301 s. (Distribution: fulltext tillgänglig i www.divaportal.org)

Referenslitteratur

Bode, Dietrich (red.). Senaste upplagan. *Deutsche Gedichte. Eine Anthologie*. Stuttgart: Reclam. 50 s. i urval.

Packalén, Sture. Senaste upplagan. *Tysk litteratur: från Hildebrandssången till Kanak Sprak*. Stockholm: Carlsson. 437 s.

Delkurs 2b: Textstudium med muntliga övningar, 6 hp

Frisch, Max. Senaste upplagan. *Homo Faber*. Frankfurt am Main: Suhrkamp. 203 s.

Hauptmann, Gerhart. Senaste upplagan. *Bahnwärter Thiel*. Stuttgart: Reclam. 48 s.

Horvath, Ödon v. Senaste upplagan. *Jugend ohne Gott*. Frankfurt am Main: Suhrkamp. 183 s.

Kafka, Franz. Senaste upplagan. *Das Urteil/Die Verwandlung. Originalfassung*. Frankfurt am Main: Fischer Taschenbuch. 112 s.

Keller, Gottfried. Senaste upplagan. *Kleider machen Leute*. Husum: Hamburger Lesehefte. 48 s.

Keun, Irmgard. Senaste upplagan. *Gilgi, eine von uns*. Berlin: Ullstein. 262 s.

Timm, Uwe. Senaste upplagan. *Die Entdeckung der Currywurst*. München: Deutscher Taschenbuch Verlag GmbH & Co. 186 s.

Delkurs 3: Tysk språkhistoria, 3,5 hp

Stedje, Astrid. 2007 el senare upplaga. *Deutsche Sprache gestern und heute*.

Einführung in Sprachgeschichte und Sprachkunde. München: Fink. 277 s.

Delkurs 4: Didaktik II och vetenskapligt skrivande, 7,5 hp

Fredriksson, Christine & Rosén, Christina. Språk- och skrivutveckling. Ingår i: *Skriftlig produktion och interaktion*. Skolverkets lärportal. Moderna språk, 2019.

https://larportalen.skolverket.se/#/modul/1a-moderna-sprak/Grundskola/911-skriftlig-produktion-och-interaktion/del_01/

Lundahl, Bo. 2012 års upplaga el senare. *Engelsk språkdidaktik: texter, kommunikation, språkutveckling*. Lund: Studentlitteratur. 150 s. i urval.

Marx Åberg, Angela. Uppgift eller upplevelse? Om läsuppgifters roll vid läsning av litterära texter i språkundervisning. I: Tornberg, Ulrika, Malmkvist, Anita, Valfridsson, Ingela (red.). Senaste upplagan. *Språkdidaktiska perspektiv. Om undervisning och lärande i främmande språk*. Stockholm: Liber. 16 s.

Roche, Jörg. Senaste upplagan. *Fremdsprachenerwerb – Fremdsprachendidaktik*. A. Francke Verlag. 50 s. i urval.

Rosén, Christina & Fredriksson, Christine (2022). Gymnasieelevers arbete med och attityder till processkrivning i moderna språk. *HumaNetten*, Nr 48 (2022), 198-224. <https://open.lnu.se/index.php/hn/issue/view/190/89>

Rosén, Christina. Informationsstruktur i andraspråkstexter. Vad är det som gör att svenska låter som svenska och tyska som tyska? I: Tornberg, Ulrika, Malmkvist, Anita, Valfridsson, Ingela (red.). Senaste upplagan. *Språkdidaktiska perspektiv. Om undervisning och lärande i främmande språk*. Stockholm: Liber. 10 s.

Skolverket. *Betyg och provning – kommentarer till Skolverkets allmänna råd om betyg och provning*. Stockholm: Skolverket. Tillgänglig på Skolverkets webbplats.

Skolverket. 2022. *Kommentarmaterial till kursplanen i moderna språk. Grundskolan*. Stockholm: Skolverket. Tillgänglig på Skolverkets webbplats.

Skolverket. 2022. *Kursplan Moderna språk (grundskolan)*. Stockholm: Skolverket.

Skolverket. 2021. *Kommentarmaterial till ämnesplanerna i moderna språk och engelska. Gymnasieskolan och kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå*. Stockholm: Skolverket. Tillgänglig på Skolverkets webbplats.

Skolverket. 2025. *Ämnesplaner Moderna språk (gymnasieskolan)*. Stockholm: Skolverket.

Tornberg, Ulrika. Senaste upplagan. *Språkdidaktik*. Malmö: Gleerups. 50 sidor i urval.

Stencilmaterial som tillhandahålls av institutionen. Ca 50 s.